

TISKOVÁ ZPRÁVA

Uzavřené trhy: farmáři nemají kde prodávat. Jejich zástupci žádají okamžité zrušení diskriminace

PRAHA, 29. BŘEZNA 2021 – Uzavření farmářských trhů, které trvá s malými pauzami rok, je pro střední a menší farmy likvidační. Organizátoři trhů i zástupci zemědělců proto bojují o co nejrychlejší znovuootevření.

Kvůli uzavření farmářských trhů se většina českých farmářů dostává do existenčních problémů. Organizátoři netuší, kdy budou moci opět trhy otevřít, a apelují na zákonodárce, aby jim prodej umožnili. Vláda s nimi dlouhodobě nekomunikuje. „Uzavření farmářských trhů, ve chvíli, kdy mohou obchody s potravinami fungovat takřka v běžném provozu, chápeme jako diskriminační a absurdní. Na jedné straně od politiků napříč politickým spektrem slyšíme, že chtějí lidem dopřát kvalitní tuzemské potraviny, hovoří se dokonce o zákoně, který by všem prodejcům potravin nařizoval procentuální zastoupení produktů vyrobených v Česku v jejich sortimentu, na druhé straně ti samí politici opakovaně hlasují pro uzavírání farmářských trhů, čímž zejména menší a střední farmáře vedou k bankrotu. Vládu jsme opakovaně v celkem šesti otevřených dopisech vyzývali ke znovuposouzení situace, vysvětlení zákazu prodeje potravin na čerstvém vzduchu a otevření farmářských trhů, odpověď jsme dodnes nedostali. Je více než zřejmé, že osud českých farmářů, pěstitelů, chovatelů a zemědělců našim zákonodárcům na srdci příliš neleží,“ řekl Jiří Sedláček, předseda Asociace farmářských tržišť České republiky.

Po otevření farmářských trhů volá i Asociace soukromého zemědělství České republiky. „Je to již rok, kdy tato vláda českým sedlákům, farmářům a pěstitelům, kteří produkují kvalitní potraviny a jejichž odbyt je postaven na tradičním prodeji na farmářských trzích, takřka zastavila jejich podnikání. Zcela nepochybně celá země zažívá koronavirovou krizi, většina podnikatelských oborů trpí, nicméně některá karanténní opatření nedávají vůbec žádný smysl a představují v daném sektoru jasnou diskriminaci. Takovým příkladem je zemědělství a zakázané farmářské trhy. Asociace proto v zastoupení svých členů – kolegů farmářů vyjadřuje jasně rozhořčení nad tím, že vláda tuto do očí bijící nespravedlnost dál drze prodlužuje,“ uvedl Jaroslav Šebek, předseda Asociace soukromého zemědělství.

Farmářské trhy jsou zpravidla pro většinu rodinných, malých a středních farem jediným místem, kde mohou své produkty prodávat. Supermarkety o jejich produkty nemají zájem. A pokud nemají kde prodávat, musejí ho vyházet. „Většina českých supermarketů produkty od českých farmářů prodává, jedná se ale o zboží od těch největších farem, protože ty menší nejsou schopné poptávku supermarketů uspokojit a tím se pro ně stávají neatraktivní. Pro ně se pak skutečně jediným prodejním kanálem stávají farmářské trhy. Přesto, že velká část farem zareagovala na vzniklou situaci velmi pružně, ať už zřízením prodejních stánků na svých polích, nebo internetovým prodejem, stále toho vyprodukuje mnohem více, než zvládnou prodat. Reálně se nyní ocitáme v situaci, kdy farmáři zaorávají své plodiny. Maso, mléko nebo vejce nejsou potraviny, které lze dlouhodobě uskladnit, pokud je neprodají, musejí je vyhodit,“ popsal Jiří Sedláček.

Kvůli uzavření farmářských trhů, restaurací, hotelů či škol leží ve skladech farmářů tuny kvalitního českého ovoce, které nikdo nechce. „Obchodní řetězce jsou s podporou vlády ekonomickými vítězi pandemie. Zatímco se lidé koncentrují v supermarketech, jsou farmářské trhy i v jarním počasí stále prázdné. Menším ovocnářům rostou ztráty z neprodaných jablek, která mají z loňské sklizně na skladě. Uplatnit tuto produkci prakticky nelze ani ve stravovacích službách nebo ve školách a supermarketu o malé objemy tuzemské produkce nemají zájem, byť často mediálně deklarují podporu lokální produkce,“ potvrzuje Martin Ludvík, předseda Ovocnářské unie.

Na začínající sezónu se farmáři stále připravují, zda ale budou mít kde své zboží nakonec prodat nebo ho budou muset vyhodit, je stále nejasné. „Přišlo jaro a s ním pochopitelně další sezóna, kterou nelze nijak odsunout. Pěstitelé mají nebo připravují na prodej novou sadbu, budou mít v brzkých týdnech jarní zeleninu a vůbec nevědí, jestli budou mít možnost něco prodávat anebo budou sedět doma tak, jako loni na jaře. Na jednu stranu se v této zemi vehementně řeší nedostatek české zeleniny a ovoce, ale i nedostatečné nabídky českých masných nebo mléčných výrobků, populisticky se vymýšlí různé kvóty na české potraviny v regálech, směřují se dotační peníze a přitom část efektivního a nenáročného řešení stát z nepochopitelných důvodů odmítá a dokonce odmítá odpovědět na jasnou otázku, kterou si musí položit každý rozumně uvažující člověk. Proto vyzýváme vládu, aby buď jasně doložila rozdíl v riziku nákazy na farmářském trhu a v supermarketu, nebo aby farmářské trhy opět povolila. V jiném případě jde totiž o jasnou a cílenou diskriminaci této formy prodeje a potažmo i určité skupiny zemědělců,“ dodal Jaroslav Šebek.

Obavy o osud svého zboží mají i zelináři, jejichž produkty zpravidla podléhají rychlé zkáze, většina zeleniny nejde skladovat dlouhodobě, pokud ji neprodají, spousta z nich bude muset s činností skončit. „V těchto dnech startuje nová sezóna zeleniny, pěstitelé připravují sadbu, zakládají porosty. To vše v situaci, kdy není jasné, zda svoji produkci budou moci realizovat. Farmářské trhy jsou po uzavření sektoru HORECA a omezení volného pohybu obyvatel především pro menší rodinné farmy hlavním zdrojem příjmů. Pro mnohé z nich bude dlouhodobé uzavření trhů skutečně likvidační. Jsme obor, kde o výsledku naší práce rozhodují dny. Pěstitelé potřebují vědět, zda sít a sázet, nebo jít na úřady práce žádat o podporu,“ řekl Petr Hanka, předseda Zelinářské unie Čech a Moravy.

Spousta farmářů se upínala k velikonočním trhům, které vedle vánočních patří k obdobím, kdy mají největší prodeje. O ty ale letos přijdou. „Absurdita nařízení nabírá právě v období svátků daleko větší rozměr. Ve chvíli, kdy jsou otevřená kamenná květinářství a supermarketu mohou do prodeje zařadit velikonoční sortiment včetně dekorací, je pro nás naprosto nepochopitelné, že nemůžeme toto zboží zákazníkům nabízet venku. Rukodělné výrobky nevzniknou přes noc, prodejci se na velikonoční sezónu připravují už od zimy, nyní jich prodají jen zlomek, zbytek budou muset uskladnit a doufat, že se příští rok velikonoční trhy budou moci opět konat. Do velkých problémů se dostávají i prodejci sazenic, kteří mají na farmářských trzích velké zastoupení a jejichž sezóna právě odstartovala,“ uzavřel Jiří Sedláček.